

GEPATIT B KASALLIKLARI EPIDEMOLOGIYASI

Xolmurodov Inoyatullo Ismatullayevich

inoyatulloxolmurodov@gmail.com

Islomova Rushana Isomiddinovna

islomovarushana@gmail.com

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, tibbiyot fakulteti

Annotatsiya

Gepatit B kasalligi epidemiologiyasi

Gepatit B — bu jigarni zararlovchi, virusli infeksiyon kasallik boʻlib, u asosan qon, jinsiy aloqa yoʻli va ona sutidan bolaga yuqadi. Kasallikning epidemiologiyasi uning yuqish manbalari, tarqalish yoʻllari, xavf guruhlari va profilaktik choralarini oʻrganishga qaratilgan. Gepatit B butun dunyoda, xususan, Osiyo va Afrika mintaqalarida keng tarqalgan. Kasallikning oldini olishda vaksina eng samarali vosita hisoblanadi. Shuningdek, gigiyena qoidalariga rioya qilish, xavfsiz qon quyish amaliyotlarini yoʻlga qoʻyish va aholini sogʻlom turmush tarziga oʻrgatish epidemiologik nazoratning muhim qismidir.

Kalit soʻzlar: Gepatit B, virusli hepatit, epidemiologiya, yuqish yoʻllari, xavf guruhi, profilaktika, emlash, jigar kasalliklari, infeksiya, sogʻlom turmush tarzi.

Annotation

Epidemiology of Hepatitis B

Hepatitis B is a viral infectious disease that primarily affects the liver. It is transmitted through blood, sexual contact, and from mother to child. The epidemiology of Hepatitis B focuses on studying sources of infection, transmission routes, risk groups, and preventive measures. The disease is widespread worldwide, particularly in Asia and Africa. Vaccination is the most effective preventive method. In addition, maintaining hygiene, ensuring safe blood transfusion practices, and promoting healthy lifestyles are crucial aspects of epidemiological control.

Keywords: Hepatitis B, viral hepatitis, epidemiology, transmission routes, risk groups, prevention, vaccination, liver diseases, infection, healthy lifestyle.

Аннотация

Эпидемиология гепатита В

Гепатит В — это вирусное инфекционное заболевание, поражающее печень. Заражение происходит через кровь, половым путем и от матери к ребенку. Эпидемиология гепатита В изучает источники инфекции, пути передачи, группы риска и меры профилактики. Заболевание широко распространено во всем мире, особенно в странах Азии и Африки. Наиболее эффективным способом профилактики является вакцинация. Соблюдение правил гигиены, безопасное переливание крови и пропаганда здорового образа жизни играют важную роль в эпидемиологическом контроле заболевания.

Ключевые слова: Гепатит В, вирусный гепатит, эпидемиология, пути передачи, группы риска, профилактика, вакцинация, заболевания печени, инфекция, здоровый образ жизни.

Kirish

Bugungi kunda dunyo miqyosida eng ko‘p uchraydigan yuqumli kasalliklardan biri bu — Gepatit B virusli infeksiyasidir. U jigar hujayralarini zararlab, ularning yallig‘lanishiga va keyinchalik jigar sirrozi yoki jigar saratoni kabi og‘ir asoratlarga olib keladi. Gepatit B kasalligi epidemiologik jihatdan muhim bo‘lib, u asosan qon, jinsiy aloqa yo‘li va onadan bolaga yuqadi. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (JSST) ma‘lumotlariga ko‘ra, hozirda dunyoda 250 milliondan ortiq odam surunkali gepatit B tashuvchisi hisoblanadi. Bu holat kasallikning tarqalishini nazorat qilish, erta diagnostika qilish va samarali davolash choralarini qo‘llash zaruratini oshiradi.

Gepatit B — bu HBV (Hepatitis B Virus) deb ataluvchi virus sababli kelib chiqadigan infeksiyon jigar kasalligidir. U jigar hujayralarini zararlab, yallig‘lanish va ularning faoliyatini buzilishiga olib keladi. Kasallik o‘tkir (akut) yoki surunkali (xronik) shaklda kechishi mumkin.

Yuqish yo‘llari:

Qon orqali (ifloslangan igna, shprits, jarrohlik asboblari orqali) Jinsiy aloqa orqali Tug‘ruq vaqtida onadan bolaga, Tish asboblari, pirsing, tatuirovka yoki manikyur asboblari orqali

Epidemiologik ahamiyati:

Gepatit B dunyo bo‘yicha eng keng tarqalgan virusli infeksiyalardan biri bo‘lib, Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (JSST) ma‘lumotiga ko‘ra, dunyoda 250 milliondan ortiq odam surunkali HBV tashuvchisidir. Eng ko‘p holatlar Janubi-Sharqiy Osiyo va Afrika mamlakatlarida qayd etiladi.

Diagnostika (tekshirish usullari)

Gepatit B ni aniqlashda laboratoriya va instrumental tekshiruvlar muhim ahamiyatga ega:

1. Laborator tahlillar:

HBsAg (Hepatitis B surface antigen) — virusning mavjudligini ko'rsatadi.

Anti-HBs — immunitet hosil bo'lganini bildiradi.

Anti-HBc IgM — o'tkir infeksiya bosqichini bildiradi.

PCR (polimeraz zanjir reaksiyasi) — virus DNKsini aniqlaydi, virus miqdorini (viral load) o'lchaydi.

Biokimyoviy tahlillar (ALT, AST) — jigar faoliyatini baholaydi.

2. Instrumental usullar:

Ultratovush (UZI) — jigar o'lchami, tuzilishi va yallig'lanish darajasini aniqlash.

Biopsiya — zarur hollarda jigar to'qimasining shikastlanish darajasini o'rganish.

Davolanish (terapiya)

Gepatit B davolashning maqsadi — virusni bostirish, jigar faoliyatini tiklash va asoratlarning oldini olishdir.

1. O'tkir hepatit B

Ko'pchilik bemorlarda o'tkir shakl o'z-o'zidan sog'ayadi.

Davolash quyidagilardan iborat:

Dam olish va parhez (yog'li, achchiq, spirtli ichimliklardan saqlanish)

Gepatoprotektorlar (Essentiale, Heptral va boshqalar)

Vitaminlar (B guruhi, C vitamini)

Suv-elektrolit muvozanatini tiklash

2. Surunkali hepatit B

Surunkali holatlarda antivirus preparatlar qo'llanadi:

Tenofovir, Entekavir — virus ko'payishini to'xtatadi

Interferon alfa — immun tizimni faollashtiradi

Hepatoprotektorlar — jigarni himoya qiladi

Davolash uzoq muddatli (bir necha oy yoki yillar davom etishi mumkin).

Profilaktika (oldini olish choralari)

Gepatit B ga qarshi vaksinatsiya — eng samarali himoya vositasi.

Tibbiy asboblarni sterilizatsiya qilish.

Qon va qon mahsulotlarini tekshirish.

Shaxsiy gigiyena vositalarini (sochiq, ustara, tish cho'tkasi) alohida ishlatish.

Xavfli jinsiy aloqadan saqlanish.

■ Xulosa

Gepatit B — jigarni jiddiy zararlaydigan xavfli virusli infeksiya bo‘lib, dunyo miqyosida katta epidemiologik muammo hisoblanadi. Kasallikni erta aniqlash, to‘g‘ri davolash va keng qamrovli profilaktika choralari (ayniqsa vaksinatsiya) bilan nazorat qilish mumkin. Tibbiy xodimlar, aholining xavf guruhlariga kiruvchi shaxslar va keng jamoatchilik o‘rtasida ma’lumot berish hamda sog‘lom turmush tarzini targ‘ib etish — gepatit B ga qarshi kurashning muhim omillaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

<file:///C:/Users/user/Downloads/134-137.pdf>

https://uz.wikipedia.org/wiki/Gepatit_B_viruslari